

Waar zijn de gierzwaluwen, vraagt vogelaar **Simon Rozendaal** zich af. Ons land blijkt te netjes voor die acrobatische herauten van de zomer.

Ze gillen, ze vliegen in groepen, ze maken grillige bochten. Ze vangen al vliegend vliegen en ander vliegend spul en schijnen zelfs met 120 per uur het verschil tussen een zweefvlieg en een bij te kunnen zien. Volgens de Vogelbescherming zouden ze per dag 12.000 insecten vangen. Het lijkt te mooi om waar te zijn – een vleesetende plant scoort één insect per week, een spin één per dag – maar ja, bij de Vogelbescherming zullen ze wel weten waar ze het over hebben.

Zit je tijdens de hondsdagen 's avonds op een terrasje, fiets je 's ochtends door de nog stille stad, dan groeten ze je met schril gegil. Vaak hoog aan het zwerk, soms maar een paar meter boven je hoofd.

Wat een acrobaten ook! Die bijna haakse bochten. Ze hebben minuscule pootjes (hun Latijnse naam luidt *Apus apus*, de pootloze) en doen dus alles in de lucht. Ze vliegen soms wel tien maanden achter elkaar, zonder ook maar eenmaal te landen, zo toonden Zweedse onderzoekers aan die de vogels monitorden in 2016 (in het tijdschrift *Current Biology*). Ze doen daarboven alles: eten, slapen, paren, voedselballen (met honderden insecten) voor hun kroost maken.

Het zijn de herauten van de zomer. Ze arriveren april of mei vanuit zuidelijk Afrika in onze contreien (8.000 kilometer vliegen, aan één stuk) en zijn alweer foetsie tegen de tijd dat u dit leest.

Ze horen bij de zomer als teenslippers en Aperol Spritz. Ik heb meer vogels waar ik vrolijk van word – de hop, de kiekendief, de ijsvogel – maar mijn hart maakt een kuitenflicker als ik het 'gieren' van de gierzwaluw hoor.

Onlangs waren we een paar dagen in Leuven, om op een kleinkind te passen. Een bijzondere stad, met een stadhuis waarvoor woorden tekortschieten, een mooie botanische tuin (Kruidtuin) en een wijkje waar op elk huis een gedicht van Paul van Ostaïen staat. Ook dat over de chimpansee die ziek is van de zee (google het, u wordt er gegarandeerd vrolijk van).

Het is de oudste universiteitsstad van wat vroeger de Nederlanden heette. Erasmus was er docent (er staat een aardig, klein beeld van hem), Filips Willem – de oudste zoon van Willem van Oranje – student, tot hij door de Spanjaarden werd gekidnapt. Pas toen Noord-Nederlanders door de Spaanse bezetting niet meer naar Leuven konden, stichtte Willem van Oranje de universiteit in Leiden. Nog steeds is Leuven een bruisende studentenstad met in elke straat wel tien huizen met een 'K' erop ('kot', studentenhuys).

En dus alom gierzwaluwen. Ze wekken je. Je hoort hun gegil als je aan het eind van de middag door de stad loopt, op weg naar een van die vele leuke kroegen en restaurants met poëtische namen als De Metafoor en De Optimist.

Terug in eigen land vroeg ik me af waarom ze wel in Leuven gillen en nauwelijks bij ons. Het antwoord: Nederland is te netjes. Onze huizen zijn goed geïsoleerd. In zekere zin is de gierzwaluw ook een slachtoffer van de energietransitie. Niet zo bruut als de zeearenden die sneuvelen door de wieken van windturbines, maar toch, de gierzwaluw is de dupe van het dichten van kieren. België is rommeliger dan Nederland en daar vaart de gierzwaluw wel bij.

Gelukkelijk komt de cavalerie eraan. Hulp is onderweg. Ik ben niet de enige liefhebber, de fanclub voor deze rare vogel is groot. Leden bouwen speciale nestkasten en hangen die aan hun huizen – liefst aan de oost- of noordzijde, dan wordt het niet te heet. De gierzwaluw is een typische stadsvogel en bouwt geen nesten in bomen.

De onbetwiste kampioen is Johan Tinholt uit Dedemsvaart. Hij heeft 32 nestkastjes, hij sluit de nestjes in de winter en het voorjaar af met sponzen (het is niet de bedoeling dat er spreuwen in nestelen – die redden zich toch wel). Tijdens zijn lezingen (op YouTube) vertelt hij dat er 96 soorten zijn (wij hebben er maar één) en de vogel qua DNA meer verwant is aan de kolibrie dan aan andere zwaluwen.

Hij heeft heel Dedemsvaart aangestoken waardoor nu in het hele dorp nestkastjes hangen. Het is te hopen dat andere dorpen en steden dit voorbeeld volgen.

Breng het gegier terug in de stad!

Meer steden zouden voorbeeld Dedemsvaart moeten volgen